Motion

1983/84:1317

Marianne Karlsson
Statens provningsanstalt

För att tillverkare av produkter skall kunna erhålla typgodkännande för sina produkter krävs att stickprov minst en gång per år och kontrollprovningar fyra till sex gånger per år skall utföras.

Vänder man sig till statens provningsanstalt kan det dröja upp till sex månader innan de tagna provresultaten redovisas. I detta skede är produkten vanligen utdistribuerad i den svenska marknaden. Eventuell inkurrens eller felaktighet kan sålunda påvisas först sedan produkten nått konsument eller tagits i bruk och skadeståndsansvar föreligger eller det blivit svårt att reglera regresstalan mot tillverkaren.

Nämnda brister torde icke ha orsakats av att statens provningsanstalt saknar resurser utan snarare att de saknar viljan och ambitionen att verka under de villkor som näringslivet tvingas göra.

Ett växande krav gör sig märkbart från industrins och handelsföretagens sida att snabbt kunna genomföra tester av produkter för att fastställa produktegenskaper inom ramen för de av myndigheterna och köparna ställda kraven. Ofta skall opartiska produktdata redovisas inom 10–14 dagar från det förhandlingar inletts. Man upplever långa väntetider som ett kostsamt problem, vilket också hindrar utveckling, produktion, handel och export av nya svenska produkter. Allt måste i dag gå mycket snabbt ute i näringslivet på grund av det höga kostnadstrycket och förväntningskraven.

Motsvarande krav på snabb behandling av ärenden föreligger inte inom statens provningsanstalt, där långa väntetider och förseningar med åtföljande höga provningskostnader för företagen föreligger. Tanken med att staten skulle engagera sig i provnings- och kontrollförfarandet var att stärka produktkontroll och bidra till en positiv utveckling av näringslivet. De monopol som skapats kring denna statliga verksamhet har tyvärr visat sig många gånger ge upphov till motsatt effekt.

Med godkännande från myndigheterna kan i dag även andra företag erhålla bemyndigande att utfärda testintyg som underlag för typgodkännande. Denna företagssektor är i dag hårt reglerad och privata företag som utför tester behandlas ofta som en oönskad konkurrent av statens provningsanstalt, där man samtidigt ofta innehar en diskutabel dubbelroll i och med att man dels är med och utarbetar provningsregler, dels själv utfärdar testintyg.

Härvid har man benägenhet att inte bara söka underkänna de tester och testmetoder som används internationellt och av andra erkända institutioner och företag som bedriver egenskapstestning av olika produkter. Man söker

även gynna metoder som nyttjar den utrustning man själv önskar använda. Särskilt påtagligt har den otillbörliga konkurrensen blivit efter det att man från myndigheternas sida ökat kravet på att statens provningsanstalt skall avgiftsfinansiera sin verksamhet och att man därmed blivit ekonomiskt motiverad att söka erhålla så många uppdrag som möjligt.

Det kan konstateras att statens provningsanstalt, trots de betydande ekonomiska stöd som samhället beviljat, i dag debiterar ca dubbelt så höga ersättningar för sitt arbete och kräver betydligt längre tid för att fullgöra uppdrag än vad fristående provningsanläggningar kräver. Många företag låter utföra tester i våra grannländer till följd av förhållandena.

För att råda bot på nuvarande missförhållanden och för att främja den tekniska utvecklingen bör därför ett ökat antal fria testanläggningar tillåtas konkurrera med det monopol som uppstått kring statens provningsanstalts verksamheter så att testförfarandet bättre anpassas till de villkor näringslivet måste arbeta under.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening uttalar vikten av att regeringen tillser att de arbetsrutiner statens provningsanstalt tillämpar bättre anpassas till de villkor näringslivet i övrigt tvingas arbeta under samt att man i näringslivet i ökad omfattning ges förtroende att utföra provningar i egna opartiska anläggningar, vilka erhållit bemyndigande och ställts under statens planverks kontroll, så att fri konkurrens kan göra sig gällande på detta område.

Stockholm den 24 januari 1984

MARIANNE KARLSSON (c)